

Somalia - en krig efter Afghanistanmodellen?

af Major Nicolai S. Møller, Institut for Strategi
Forsvarsakademiet

Brief

Somalia - en krig efter Afghanistanmodellen?

af Major Nicolai S. Møller, Institut for Strategi
Forsvarsakademiet.

Major Nicolai S. Møller er ansat ved Institut for Strategi, Forsvarsakademiet
Tlf.: +45 3915 1238 • Email: ifs-21@fak.dk

Institut for Strategi
Fakultet for Strategi og Militære Operationer
Forsvarsakademiet Ryvangs Allé 1 2100 København Ø www.fak.dk

København marts 2007

Forsvarsakademiet

Svanemøllens Kaserne

Postboks 2521

2100 København Ø

Tlf.: 3915 1515

Fax: 3929 6172

Ansvarshavende redaktør: Generalmajor Karsten Møller

Grafisk Design: Bysted

ISBN-13: 978-87-91421-22-8

ISBN-10: 87-91421-22-5

Udkommer kun i elektronisk form

Indhold

Resumé	4
Somalia.....	5
Baggrunden for konflikten	9
Den aktuelle konflikts udvikling indtil medio januar 2007	13
Perspektiver for amerikansk engagement	17
Den danske kontekst.....	20
Konklusion	21
Bibliografi.....	23

Resumé

Dette brief vil forsøge at give et overblik over den nyeste udvikling i konflikten i Somalia samt give et bud på, hvilke perspektiver konflikten giver for USA og Danmark.

Transitional Federal Government (TFG) har vundet en klar militær sejr over United Islamic Courts (UIC), men der udestår nogle væsentlige udfordringer. De to vigtigste er etablering af lov og orden, begyndende i de store byer, dernæst skabe legitimitet og accept i den somaliske befolkning, blandt andet via frigørelse af etiopisk støtte og afholdelse af valg. Somalia slipper ikke for udenlandsk indblanding fra den ene dag til den anden, men der kan være et håb om, at IGAD¹ Peace Support Operation to Somalia² (IGASOM) kommer ind hurtigst muligt med solid støtte, idet en effektiv indsættelse vil være et markant signal i hele regionen. Den amerikanske strategi i Afrika peger i retning af en markant tilstedeværelse og støtte på Afrikas Horn under anvendelse af lokale partnere og ved støtte til internationale organisationer. Det vil dog næppe afholde amerikanerne fra at gennemføre væbnede enkeltaktioner, såfremt der er klare indikationer på, at man kan tildele f.eks. Al-Qaeda og Al-Qaeda affilierede organisationer et slag. Med denne strategiske tilgang er det klart, at man ikke kan undvære partnere som Etiopien og Kenya, uanset at begge lande på nogle områder ikke fører en for amerikanerne acceptabel politik. Eksempelvis er Etiopien et diktatur, hvor der forekommer en regulær undertrykkelse af den muslimske befolkning i Oga-den-provinsen. Kenya er mere demokratisk end Etiopien, men har dog problemer med korruption og good governance samt forskelsbehandling af etniske grupper.

Danmark har, om ikke vitale interesser, så dog en interesse i, at Afrikas Horn bliver mere stabilt. Derfor er Danmark heller ikke tjent med, at Etiopien bliver så længe i Somalia, at IGASOMs opgaveløsning er umulig. Desuden kan Danmark godt støtte IGASOM indirekte med ressourcer i bred forstand.

1 IGAD: The Intergovernmental Authority on Development. Regionale organisation der dækker Afrikas Horn og dele af Østafrika.

2 Benævnelsen er ændret til AMISOM, som følge af at African Union har overtaget ansvaret for missionen, og at de deltagende lande kommer fra andre regioner end IGADs region. Efterfølgende forstås IGASOM som også dækkende AMISOM.

Somalia

Når konflikterne i Somalia bliver omtalt i det militære miljø, giver det ofte associationer til "Black Hawk Down" og scenerne fra Mogadishus gader. Jeg vil i dette brief give et billede af Somalia og forsøge at sætte den aktuelle konflikt i perspektiv for så vidt angår amerikansk indblanding og nabolandenes indblanding samt hvilke perspektiver konflikten rummer for Danmark. Somalia er værd at følge som konflikt, fordi der i dag er så mange eksterne aktører involveret, at konflikten har perspektiver for hele Afrikas Horn. Somalia har reelt været erklæret som fejlslagen stat siden starten af 1990'erne. Den nyeste udvikling i Somalia kunne dog tyde på, at viljen til at starte en proces mod "post conflict reconstruction" er bedre end den har været i mange år. Dette brief vil derfor først skabe en ramme om, situationen i Somalia og konflikten i landet. Dernæst vil det sidste års konflikt sluttende med den etiopiske intervention blive beskrevet for dermed at skabe rammen for at diskutere perspektiverne for det amerikanske engagement i Somalia samt hvad det kan betyde for Danmark.

Somalias geografi og historie

Somalia er et land på størrelse med henholdsvis Frankrig og Afghanistan beliggende på Afrikas Horn. Somalia har Afrikas længste kyststrækning og er naturligt præget heraf. Landet er præget af et tørt klima og savannelignende landskaber. Somalia er ikke et tæt befolkede land. Særligt provinserne, der grænser op til Kenya og Etiopien, er tyndt befolkede³. Infrastrukturen i Somalia kan sammenlignes med Afghanistans, hvorfor beherskelse af havnene i Somalia er afgørende for magthaverne. Særligt Mogadishu er et knudepunkt ind til Somalia, og kontrollen med denne har givet anledning til mange stridigheder gennem årene.

Somalia har historisk set været underlagt flere forskellige stormagter. Eksempelvis har den nordvestlige del været under britisk kontrol og den øvrige under italiensk kontrol⁴. Etiopien og Somalia har desuden traditionelt været uenige om, hvem der har ret til Ogadenprovincen⁵. I dag er provinsen etiopisk, men etnisk domineret af somaliere, der flere gange har gjort oprør mod centralmagten i Addis Abeba uden held. Hvis man overhovedet kan tale om somaliere som etnisk gruppe, så findes der i dag somalisk talende klaner spredt over hele Afrikas Horn i Etiopien, Kenya og Djibouti udover i selve Somalia⁶. Det skal desuden tilføjes, at grundet de mange års ustabilitet i selve Somalia, findes der i dag en ganske betydelig diaspora i vesten og i nabolandene, hvoraf en del dels tilfører kapital til Somalia og dels prøver at påvirke processen i Somalia. Der er tre store regioner i Somalia. Overordnet set består Somalia i dag af Somaliland, Puntland og rest-Somalia.

3 <https://www.cia.gov/cia/publications/factbook/geos/so.html> access 9/1-2007

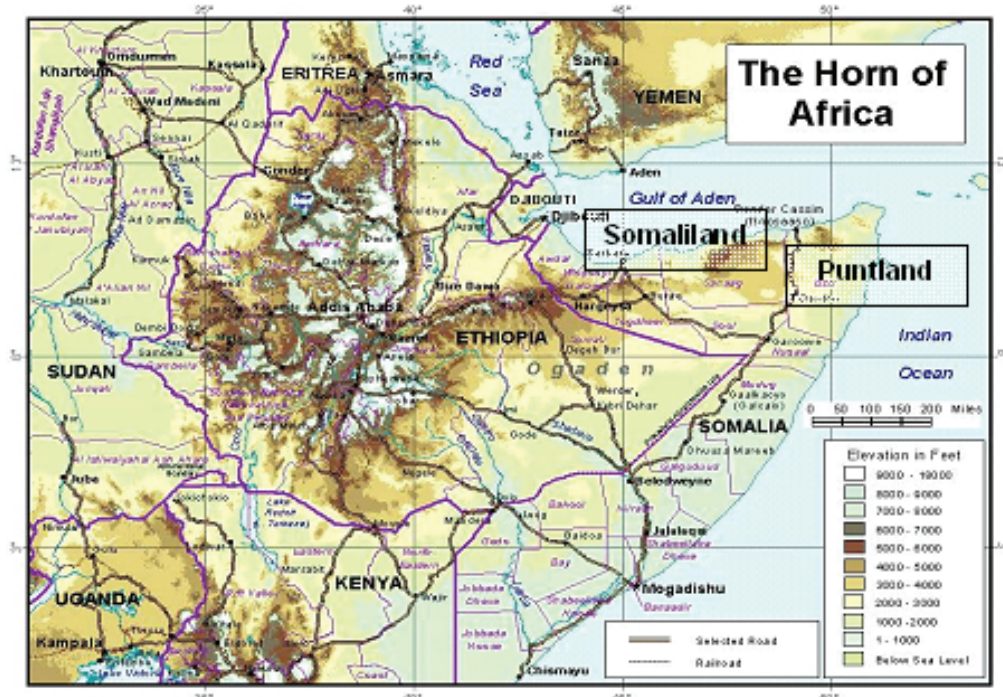
4 Ibid.

5 Provinsen blev indlemmet i Etiopien i 1954, men der har været krige i provinsen i 1964 og 1977 med somaliske og etiopiske tropper involveret. De seneste tyve år har en somalisk orienteret oprørsbevægelse været aktiv i provinsen. Provinsen er hjørnesten i konflikten mellem Etiopien og Somalia. (kilde: BBC Focus on Africa, October-December 2006 p. 24-26)

6 http://www.iprt.org/role_of_somali_language_in_educa.htm access 15/1-2007

Langt størstedelen af volden og ustabiliteten har foregået og foregår stadig i rest-Somalia, hvor det periodevis har været umuligt at arbejde, også for nødhjælpsarbejdere.

Somaliland, der er tidligere britiske område, opfatter sig selv som en selvstændig stat, der i dag har egen statsadministration, valgt præsident, udenrigsminister m.v., men er dog ikke anerkendt i FN som en stat. Somaliland deltager derimod i forsamlinger for ikke-anererkendte stater (med egen udenrigspolitik) på linje med bl.a. Wales, Skotland osv. Somaliland har ikke på nuværende tidspunkt noget ønske om at indgå i den somaliske stat, heller ikke under overgangsregeringen Transitional Federal Government (TFG) og fører da også egen politik ift. f.eks. Etiopien, der holder møder med Somalilands præsident⁷. Det fremmer ikke de øvrige somalieres holdning til Etiopien. Somaliland har ikke været påvirket i nævneværdig grad af de islamiske domstole (UIC⁸), hvorfor sikkerhedssituationen generelt har været acceptabel efter afrikansk standard de seneste par år.

Kort 1: Afrikas Horn⁹.

Puntland er den anden semi-autonome region i Somalia. Puntland ligger i det tidligere italiensk besatte område og har tætte forbindelser til Ogaden-provinsen i Etiopien. Puntland har egen administration, men ikke samme udtalte ønske om selvstændighed som Somaliland. Den nuværende præsident Abdullahi Yusuf i TFG kommer da også fra Puntland, men

7 www.somalilandnet.com/cgi-bin/g2print/gprint2002.pl?file=news/Wnews/headlines.....access 12/1-2007

8 United Islamic Courts

9 http://www.reliefweb.int/mapc/afr_ne/reg/afrhorn2000.html

er ikke videre populær, og der har været forlydender om korruption ifm. hans valg til præsident i TFG¹⁰. Puntland var ikke indledningsvis påvirket af UICs erobring af rest-Somalia, men accepterede i november, at UIC-affilierede domstole måtte arbejde i Puntland. Dette dog kun under forudsætning af, at de ikke truede de eksisterende strukturer, som er støttet af de traditionelle ledere, benævnt "de ældre".

Både Somaliland og Puntland adskiller sig ved, at de dels har fuld opbakning til deres statsapparater fra de traditionelle ledere og dels ved, at begge regioner har gennemført valghandlinger¹¹. Dog er regionerne påvirket af den generelle ustabilitet, hvilket eksempelvis ses ved, at der aldrig er gennemført systematiserede DDR-processer¹², men våben er dog ikke en gængs handelsvare som i Mogadishu. De traditionelle ledere, "de ældre", er et gennemgående kendetegn for den somaliske magtstruktur, idet Somalia i høj grad er baseret på en række klaner inden for de overordnede etniske grupperinger. Inden for hver klan er der et varierende antal storfamilier, som alle har et overhoved, der tages med på råd i en lang række situationer, både i forhold til klanen og de forskellige grene af storfamilien¹³. Netop uenighed mellem klanerne om magt og penge bærer en del af skylden for Somalias ulykke, men manglende inddragelse af "de ældre" under den voldelige warlords¹⁴-periode i midt-1990'erne forstærkede faktisk volden i Somalia, da den manglende inddragelse af våben medførte regulært anarki¹⁵. Det er denne situation, mange frygter, kan gentage sig i rest-Somalia, såfremt TFG ikke støttes i sin etablering af en centralmagt i Somalia. Den brede accept blandt "de ældre" er et af problemerne i den nuværende sammensætning af TFG. Desuden indvender nogen, at TFG har været etableret siden 2004 uden at have etableret en institution eller organisation til trods for massiv udenlandsk opbakning. Altså bør TFGs gerninger følges nøje, og der må stilles krav til TFG om ændringer i sammensætning og iværksættelse af handlinger for at skabe en fælles ide om staten Somalia, hvis ikke Somalia skal falde fra hinanden igen.

Islams indflydelse.

Somalia er 100 pct. muslimsk¹⁶, hvilket i hovedsagen kan tilskrives den arabiske påvirkning og indvandring, der går op til 1000 år tilbage. Den dag i dag er ca. 15 pct. af Somalias indbyggere af arabisk afstamning. Indtil Siad Barres fald i 1991 har den version af sunni¹⁷-

10 Jane's Intelligence Digest January 10, 2007: "Instability Threatens Somaliland".

11 Jane's Intelligence Digest January 10, 2007: "Instability Threatens Somaliland".

12 Disarmament, Demobilization and Reintegration. En proces, som bør gennemføres meget hurtigt i et post konflikt område for at dæmpe spændinger og, skabe en håndhævelse af voldsmonopolet hos statsmagten.

13 Jane's Terrorism and Security Monitor, 11. January 2007: "Rise and fall of Somalia's Islamic Courts."

14 Warlord er typisk en klanleder eller et højtstående klanmedlem, der finansierer sin egen militis ved f.eks. smugling, opkrævning af bompeng, beskyttelsespenge osv.

15 <http://www.iss.co.za/AF/profiles/Somalia/Politics.html>

16 <http://www.um.dk/da/menu/Udenrigspolitik/Landefakta/LandefaktaAfrika/Somalia> access 10/1-2007

17 Sunni-islam er den mest udbredte retning inden for islam. Omkring 90 % af verdens muslimer er sunni-muslimer. Sunni er afledt af sunna, som på arabisk betyder sædvane eller tradition. Det vil sige profetens levevis og handlemåde, der er ligeså retningsgivende for muslimer som Koranen.

islam, som praktiseredes i Somalia, været præget af en integration af afrikanske kulturelle værdier og traditioner, dvs. en på nogle områder relativ pragmatisk dyrkelse af Islam¹⁸. Den islamiske værdikrise og den mulige reformation af Islam i forskellige retninger, som har præget Mellemøsten de seneste 15 år, har også smittet af på forholdene i Somalia. Allerede i 1992 opstod den første radikale islamiske bevægelse, Al-Il Jihad, i Kismayo-området. Al-Il Jihad opererede efter en meget stram fortolkning af Koranen og de mange Hadiths¹⁹. Bevægelsen blev fordrevet efter forsøg på at vinde tilslutning i Puntland. Bevægelsen genopstod efter årtusindeskiftet i Mogadishu-området og fik her en vis tilslutning pga. den store vægt, der blev lagt på skabelse af lov og orden²⁰. Det bliver fundamentet til UIC. I løbet af de seneste ti år er der også sket en massiv tilgang i støtte til de muslimske trossamfund i Somalia fra især Saudi-Arabien, og Wahabismen²¹ udgør da også en grundsten i UIC i dag.

18 Der findes flere retninger af sunni-islam i Somalia. Wahabisme og sufi islam ses at udgøre hver sit yderpunkt.

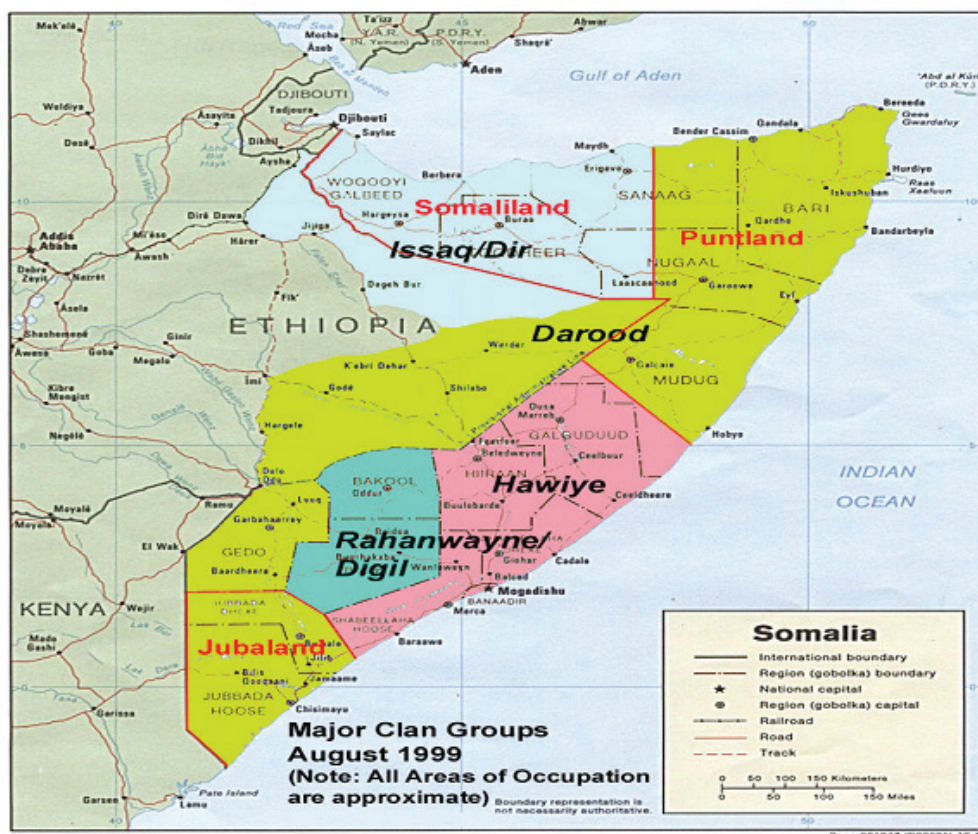
19 En Hadith er en kort beretning om den muslimske profet Muhammeds handlinger eller udtalelser i en given situation. De klassiske Hadith-samlinger er tematisk opdelt, så enhver muslim kan slå op i den mhp. at finde et svar på en given problematik.

20 <http://www.jamestown.org/terrorism/news/article.php?articleid=2370028>

21 Wahhabisme er den gren af sunni-islam, som praktiseres i Saudi-arabien. Wahhabismen er i sin verdensforståelse ortodoks og meget streng i sin tolkning af Koranen.

Baggrunden for konflikten

Der er mange forskellige opfattelser af hvilke konflikter i Somalia, der bør vægtes i vurderingen af situationen. Er det en ren intern konflikt, en proxy-krig for de regionale magter eller den næste skueplads for "krigen mod terror"? Det vil føre for vidt at nævne samtlige parter her, hvis der overhovedet er nogen samlet ide om, hvem der er parter i konflikterne. Overordnet er det en konflikt mellem UIC, der stod for fornyelsen i Somalia, og TFG, der er den midlertidige valgte regering, som har arbejdet mest fra Kenya. TFG blev etableret i 2004 efter to års forhandlinger²², men den reelle opbakning i befolkningen er uklart, men næppe særligt stor.

Kort 2: Klanopdelingen i Somalia²³.

UIC er en slags paraplyorganisation, som dækker over en flæthed af islamister inspireret af Sayyid Qutb²⁴, lokale forretningsfolk, der ønsker lov og orden og fundamentalister inspire-

22 <http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/5085534.stm> access 10/1-2007

23 http://www.worldmapfinder.com/Map_Search.php?ID=/En/Africa/Somalia&PG=2

24 Egyptisk skolelærer, der regnes for grundlægger af den moderne islamisme (politisering af religionen). Samtidig en vigtig inspirator for det Muslimske Broderskab i Egypten. Han blev henrettet i 1966 i Egypten, dømt for planlægning af attentat på præsident Nasser.

ret af salafismen²⁵. UIC gjorde en forskel, fordi de skabte lov og orden for første gang i 15 år i den urolige del af rest-Somalia. Heri skal findes hovedårsagen til UICs popularitet. Der er to overordnede ledere i UIC, som også er dem, der udtaler sig i medierne. Den ene er Sharif Sheikh Ahmed, som er inspireret af Sayyid Qutb og står for indførelse af islamisme via en politisk proces. Han har typisk været den, der blev skubbet frem, når UIC skulle forhandle med f.eks. Puntland eller lokale warlords, forretningsfolk, etc.

Den vigtigste leder af UIC er Sheik Hassan Dahir Aweys, der repræsenterer den salafistiske retning og den væbnede fraktion i UIC. Aweys er på den amerikanske terrorliste for at være i forbindelse med Al-Qaeda og er også mistænkeliggjort i både Etiopien og Kenya. Det er netop de væbnede fraktioner, som Aweys har kommandoen over, som har vundet de markante militære sejre over diverse warlords og trængt TFG tilbage til en lomme omkring provinsbyen Baidoa²⁶. Det er også Aweys styrker, der har haft en negativ indflydelse på nogle somaliernes opfattelse af UIC. De har blandt andet lukket biografen og cafeer, der har vist VM i fodbold og forbudt samkvem mellem mænd og kvinder i det offentlige rum²⁷. Forbudene medførte demonstrationer i Mogadishu, som blev meget håndfast slået ned af UIC. Det peger igen på, at somaliernes begejstring for UIC primært ligger i evnen til at skabe ro og orden frem for evnen til at radikalisere hele samfundet.

TFG har to frontfigurer, hvor premierminister Mohammed Gedi, der er den, der fastlægger den overordnede politik, må siges at være den vigtigste. Gedi kommer fra Mogadishu-egnen og repræsenterer en af de store klaner i Somalia. Det må derfor antages, at Mohammed Gedi med den fornødne støtte vil kunne samle store dele af den urolige del af Somalia. Omvendt er han sårbar, netop fordi han kommer fra en af de centrale klaner. Hvis Gedi virker for stærk på de andre klaner, er det muligt, at de vil føle sig i et lokalt sikkerhedsdilemma.

Præsident Yusuf kan kort karakteriseres som et bud på et kompromis på præsidentposten, som de fleste burde kunne leve med uden nødvendigvis at være tilfredse med det. Yusuf står over for en stor opgave med at kunne etablere sig som et samlingsymbol for alle somaliere. I den nuværende situation synes det hensigtsmæssigt med en præsident og premierminister fra forskellige klaner og regioner, men der bør i forbindelse med den generelle statsbygning afholdes fornyet præsidentvalg med henblik på at sikre opbakning til præsidentembedet.

Herudover er der, mest i rest-Somalia, en række warlords, som også er klanledere eller højtstående medlemmer af storfamilier, som reelt er udøvere af voldsmonopolet i deres

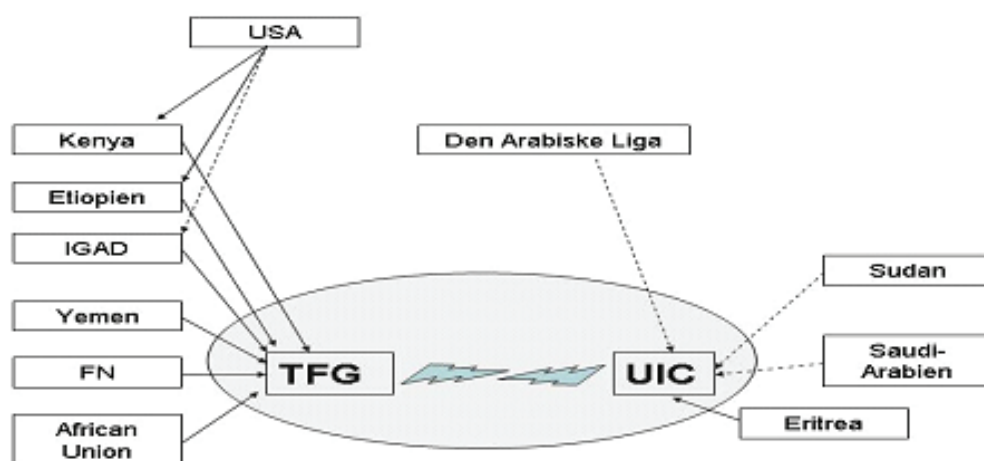
25 Salafismen har det formål at fortolke og praktisere islam som de tidligste muslimer gjorde. Målet er at gå tilbage til kilderne. Tilhængerne af salafi-islam mener derfor, at deres udlægning af islam er ligesom den oprindelige islam

26 Jane's Terrorism and Security Monitor, 11. January 2007: "Rise and fall of Somalia's Islamic Courts."

27 <http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/6043764.stm> access 17/1-2007

områder. Disse må anses for også at være parter i konflikten, og det er sandsynligt, at en del af dem ikke har interesse i at få en stærk centralregering, der kan håndhæve voldsmonopolet i hele landet og afvæbne militserne. Derfor må det forventes, at disse warlords vil forsøge at udnytte alle former for sikkerhedsvakuum, herunder også skifte deres bindinger og troskab til forskellige alliancer efter forgodtbefindende.

Det sikkerhedsvakuum, der har hersket i Somalia, har givet mulighed for indblanding fra en række nabolande med hver deres agenda:

Figur 1: Direkte og indirekte støtte til parterne i Somalia.

TFGs støtter:

- Etiopien: Er dybt mistænkelig overfor UIC, særligt fordi de har appelleret til den muslimske befolkning i Ogaden om at slutte sig til UIC. Dernæst er Etiopien ikke selv en stærk stat, hvorfor ustabiliteten er en klar trussel mod landet²⁸. Det betyder, at der er mulighed for at udnytte tros- og kulturforskelle til at opildne muslimerne mod de kristne. Derfor har Etiopien været TFGs stærkeste støtte politisk, militært og økonomisk.
- Yemen: Støtter TFG både politisk og militært, idet der er meldinger om yemenitiske fly, der lander i Baidoa med våben og ammunition²⁹. En af årsagerne til støtten skal muligvis findes i, at Yemen ikke er på god fod med Eritrea, hvorfor Yemen godt kan leve med at have samme interesse som Etiopien i denne sag.
- Kenya: TFG er etableret i Kenya og har siden³⁰ etableringen haft politisk opbakning fra Kenya. Der er næppe tvivl om, at Kenya vil være mest interesseret i, at Somalia ikke bli-

28 Jane's Foreign Report-January 11, 2007 Access 11/1-2007

29 <http://news.bbc.co.uk/go/pr/fr/-/2/hi/africa/5092586.stm> af 28. december 2006.

30 Ibid.

ver styret af UIC. Der er dog ikke rapporter om direkte kenyansk indblanding. UIC vil naturligvis mene, at Kenyas lukning af grænsen under den etiopisk støttede offensiv fra TFG er en fjendtlig handling, hvilket Kenya benægter og hævder, at det var for at undgå, at dele af Kenya skal blive til et "safe-haven" for en oprørs/terrorbevægelse.

- Internationale organisationer: FN, African Union og den regionale organisation for Afrikas Horn, Intergovernmental Authority on Development (IGAD) støtter alle TFG. Endvidere er der også den internationale kontaktgruppe for Somalia³¹, som reelt primært er en gruppe, der faciliterer forhandlinger og tilvejebringer ressourcer til konfliktløsning.
- USA: Støtter politisk TFG og har i 2005/2006 forsøgt at støtte autonome warlords i kampen mod UIC, men det endte ud i en fiasko³². Siden har den amerikanske støtte været kanaliseret gennem Etiopien og til dels Kenya. USA ønsker under ingen omstændigheder UIC ved magten i Somalia (heller ikke selvom de kunne bringe fred til Somalia). USA opfatter UIC som en Taliban-lignende organisation, der vil åbne en dør ind på det afrikanske kontinent for terrororganisationer som Al-Qaeda. Det hænger sammen med, at USA opfatter Sheik Aweys som den centrale figur i UIC, og han er på den amerikanske liste over terrorister.

UICs støtter³³:

- Eritrea: Er også muslimsk styret, men dog ikke på linie med UIC. Eritrea har til gengæld interesse i at kunne presse Etiopien indirekte og kunne trække Etiopiens fokus mod syd, da man stadig frygter Etiopien, selvom der har været fred på grænsen mellem de to lande de seneste seks år, og der er en FN-mission i grænseområdet. Eritrea menes at have brudt våbenembargoen samt at have op til 2000 militære rådgivere i Somalia³⁴.
- Sudan: Har sponsoreret den Arabiske Ligas forsøg på at forhandle en fredsaftale mellem parterne i Somalia. Efter forhandlingerne brød sammen i november, har TFG ikke stølet på den Arabiske Liga³⁵. Da en del af lederne i UIC er uddannet i Sudan, er der grund til at tro, at deployering af sudanesiske fredsbevarende styrker, også givet Sudans egen situation, næppe er en option.
- Saudi-Arabien: Har næppe leveret direkte statssponsoreret støtte, men Saudi-Arabien og andre golfstater har sponsoreret en stor del af udbredelsen af Wahabismen i Somalia. Desuden har enkeltpersoner fra Saudi-Arabien formodentlig givet donationer til de forskellige domstole i UIC og støttet evt. udenlandske oprørere i Somalia³⁶.

31 Består af diplomater fra USA, UK, Norge, Sverige, Italien, Tanzania og EU (kommissionen).

32 <http://www.nytimes.com/2006/06/08/world/africa/08intel.html?ex=1307419200&en=7b3e5a78230b7e10&ei=5088&partner=rssnyt&emc=rss> access 17/1-2007

33 Herudover har Djibouti, Iran, Libyen, Syrien såvel som Al-Qaeda og Hizbollah været beskyldt for at støtte UIC: Jane's Terrorism and Security Monitor, 11. January 2007: "Rise and fall of Somalia's Islamic Courts."

34 <http://news.bbc.co.uk/go/pr/fr/-/2/hi/africa/5092586.stm> af 28. december 2006.

35 Ibid.

36 Ibid

Den aktuelle konflikts udvikling indtil medio januar 2007

Krigen mellem forskellige domstole og warlords brød ud i februar 2006 og rasede uden en klar vinder, indtil domstolene blev forenet i UIC og iværksatte en målrettet operation mod Mogadishu³⁷. Konflikten blev yderligere forværret, da det blev offentligt kendt, at CIA havde forsøgt at betale nogle warlords til at nedkæmpe UIC. De CIA-støttede styrker var dog udisciplinerede og dårligere uddannede end UICs styrker. UICs succes blev grundlagt, da domstolene vandt kontrollen med Mogadishu i juni 2006, herefter gav det nærmest en dominoeffekt i hele regionen rundt om Mogadishu i de efterfølgende måneder³⁸, hvor en række warlords sluttede sig til UIC, og dermed styrkede UICs position yderligere. Samtidig hermed nedkæmpede UIC en række andre warlords og pressede dermed TFGs indflydelse og håndhævelse af voldsmonopol tilbage til området omkring Baidoa, som har været TFGs holdepunkt siden 2004. Baidoa huser det somaliske parlament og hele TFG³⁹. Baidoa fungerer som base for TFG, fordi den lokale warlord, som håndhæver voldsmonopolet, i forbindelse med etableringen af TFG blev overtalt til at gå med i TFG.

UIC koncentrerede sig tilsyneladende om indledningsvis at tage kontrollen over havnebyerne i rest-Somalia for herefter at trænge frem mod Baidoa. Det skyldes nok også en erkendelse af, at TFGs styrker ikke var i en position til at presse UIC først på efteråret 2006. Allerede på dette tidspunkt var der i medierne gentagne forlydender om tilstedeværelse af etiopiske styrker, særligt omkring lufthavnen i Baidoa⁴⁰.

I slutningen af november synes situationen mere og mere desperat for TFG, der efterhånden er indesluttet i en lomme med kun en vej ud i retning mod Etiopien. Etiopien kan ikke leve med en situation, hvor Baidoa falder, og TFG tages til fange af UIC, derfor skal der ske noget i løbet af december 2006. Der blev den 6. december 2006 vedtaget en FN-resolution (1725), der anmodede IGAD om at opstille en fredsbevarende styrke (IGASOM), som skulle sikre TFG-etablering af magten i Somalia, herunder især rest-Somalia. Resolutionen lægger op til en fredsskabende mission, som skal beskytte TFG, træne TFGs militser til en national hær og skabe dialog mellem TFG og UIC⁴¹. Problemet ved styrken er, at alle de stærke lande i IGAD på en eller anden måde er impliceret i Somalia, hvorfor IGAD er nødt til at tilføres styrker fra andre Troop Contributing Nations, hvilket stadigt (16. januar 2007) undersøges⁴².

I starten af december opfordrede UIC alle somaliere til at slutte op om jihad mod TFG og deres etiopiske støtter, fordi de var en krænkelse af Somalia som muslimsk land. Retorik-

37 <http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/5047766.stm> access 10/1-2007

38 Jane's Terrorism and Security Monitor, 11. January 2007: "Rise and fall of Somalia's Islamic Courts."

39 <http://news.bbc.co.uk/go/pr/fr/-/2/hi/africa/5092586.stm> af 28. december 2006.

40 http://www.stratfor.com/products/premium/read_article.php?id=269980 access 17/1-2007

41 Jane's Terrorism and Security Monitor, 11. January 2007: "Rise and fall of Somalia's Islamic Courts."

42 Foreløbig har kun Uganda givet tilsagn om 1500 mand, og Nigeria har nævnt muligheden for at stille to bataljoner (ca. 1500 mand) ud af behovet på 8000. Uganda har en del forbehold, som skal afklares, før styrken melder endelig klar såsom Rules of Engagement, Exit strategi, klart mandat.

ken lægger op til en defensiv jihad, men en stor del af regionen vil opfatte et kald til fælles jihad mod Etiopien som en offensiv jihad for at få Ogaden-regionen ført tilbage til Somalia. Opfordringen til jihad munder ud i et omfattende angreb på Baidoa-regionen den 20. december, som presser TFGs militser og de etiopiske rådgivere betydeligt. Derfor iværksætter Etiopien den 24. december en offensiv ind til Baidoa. Offensiven, der støttes af artilleri og fly samt kamphelikoptere, er en succes og belejringen af Baidoa brydes i løbet af få dage. Herefter sker der en mindre omgruppering af TFGs og de etiopiske styrker. Den 26. december fortsættes offensiven direkte mod Mogadishu. UIC kan ikke hamle op med de etiopiske styrker i åben kamp, men håber på, at de kan skjule sig i Mogadishu og føre en længerevarende bykamp. UICs militser trækker sig dog fra Mogadishu uden kamp og søger mod Kismayo⁴³. Samtidig begynder de første flygtninge at søge mod, især Kenya.

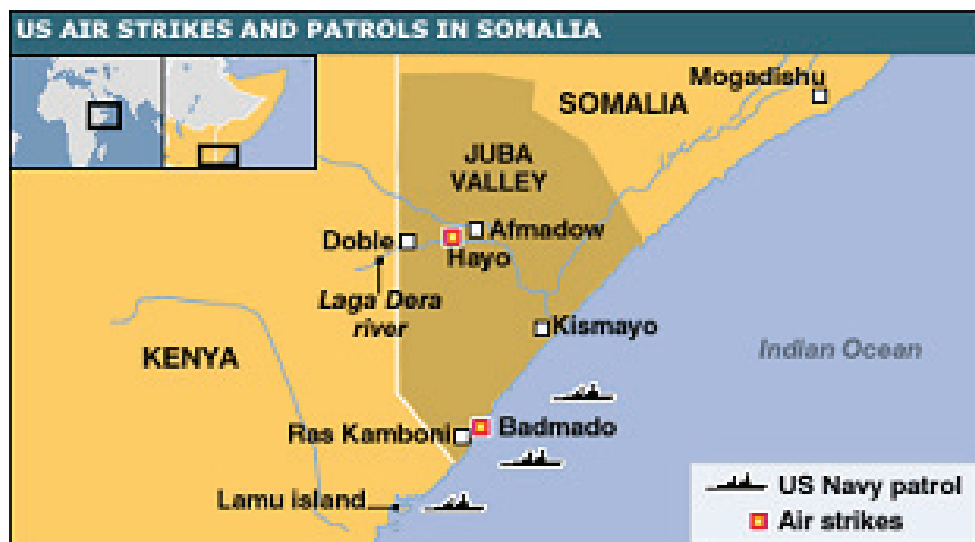
Mogadishu erobres den 28. december. TFG og de etiopiske styrker fortsætter herefter mod Kenya i en slags forfølgelse af UIC-enhederne, der tilsyneladende satser på at gemme sig i højlandet i Somalias vestlige del eller krydse grænsen til Kenya⁴⁴. Kenya har i mellemtiden lukket grænsen med militære og paramilitære styrker muligvis støttet af amerikanske specialenheder. Primo januar havde TFG og de etiopiske styrker reelt slået UIC og opnået kontrol med det meste af rest-Somalia. Dog er Mogadishu et problem, da de etiopiske styrker kun opererer omkring Mogadishus lufthavn og ikke vil ind i byen af frygt for at provokere et oprør mod TFG. I mellemtiden fortsætter Etiopien med at jage UIC-styrker i det sydvestlige Somalia. De kenyanske myndigheder pågriber primo januar to hustruer til terrorister, der er eftersøgt for terroranslagene mod USA og jødiske hoteller i 1998 og 2002. På baggrund af deres oplysninger og en række andre oplysninger gennemførte USA den 7. januar 2007 et præcisionsangreb mod et hus i en landsby, hvor USA mente, at to af de tre eftersøgte terrorister befandt sig⁴⁵. Samtidig har amerikanske maritime enheder deployeret til kysten mellem Mogadishu og den kenyanske grænse støttet af koalitionsfar-tøjer mhp. at afskære UIC (og Al-Qaeda) en mulig flugtvej til den arabiske halvø⁴⁶.

43 Jane's Terrorism and Security Monitor, 11. January 2007: "Rise and fall of Somalia's Islamic Courts."

44 <http://today.reuters.com/misc/printerfriendlypopup.aspx?type=worldnews&storyID>, access 12/1-2007

45 <http://today.reuters.com/misc/printerfriendlypopup.aspx?type=worldnews&storyID>, access 12/1-2007

46 Jane's Defence Weekly-January 17, 2007: "US takes direct action in Somalia"

Kort 3: Det primære konfliktområde i Somalia januar 2007⁴⁷.

Endnu et angreb er gennemført den 8. januar ca. 200 km inde i landet fra Kismayo af et amerikansk AC-130 fly. Endvidere har amerikanske specialstyrker været landsat fra flådefartøjerne med henblik på at lave Battle Damage Assessment efter det amerikanske angreb. Det er efterfølgende blevet konstateret, at ingen af de eftersøgte terrorister er blevet ramt af angrebet, men flere ledere fra UIC er formodentlig omkommet som følge af det amerikanske angreb⁴⁸. Samtidig har Etiopien gennemført flere aktioner mod rester af UIC under anvendelse af fly og kamphelikoptere tæt ved den kenyanske grænse. Der har blandt andet været flere angreb med kamphelikoptere, som fejlagtigt har været rapporteret som amerikanske helikoptere. Det er formodentlig en bevist informationsstrategi fra UICs side i et forsøg på at mobilisere en folkelig modstand mod den udenlandske indgriben til fordel for TFG. Både FN, den Afrikanske Union (AU) og EU har været meget skeptiske over for den amerikanske indblanding i konflikten og særligt de amerikanske angreb på mål i Somalia.

Der har siden starten af januar været en række rapporter om enkeltstående angreb på TFG og etiopiske styrker⁴⁹. Der tegner sig dog endnu ikke noget klart billede af, om der er et regulært oprør i stil med Irak og Afghanistan på vej. UIC har hævdet, at de vil overgå til langvarig oprørskrig under anvendelse af såvel taktikker for urbane terrorister som ordi-

47 WWW.BBCworld/Africa

48 <http://today.reuters.com/misc/printerfriendlypopup.aspx?type=worldnews&storyID>, access 12/1-2007

49 Jane's Defence Weekly-January 17, 2007: "TFG attempts to strengthen grip on Somalia" access 12/1-2007

nære guerillaoperationer. Endvidere har UIC udsendt opfordringer til alle muslimer om at støtte dem i kampen (jihad) mod de fremmede besættere (Etiopien og USA) og deres marionetter (TFG). Meget tyder dog på, at der som minimum vil komme massiv retorisk opbakning til UIC. Den 4. januar 2007 har Al-Qaedas chefidolog Ayman Al-Zawahiri udsendt en erklæring på internettet, der klart slår fast, at Somalia skal betragtes som en slagmark på lige fod med Afghanistan og Irak⁵⁰.

⁵⁰ <http://siteinstitute.org/bin/articles.cgi?ID=publications241207&Category=publications&Subcategory=0> access 12/1-2007

Perspektiver for amerikansk engagement

Der er næppe tvivl om, at sporene fra den amerikanske indsættelse i UNOSOM i starten af 1990'erne skræmmer. Men set i lyset af hvad amerikanerne vurderer truslen er i Somalia, så vil amerikanerne næppe holde sig tilbage for at operere aktivt med hele paletten af midler i Somalia. Men der er dog ikke meget, der tyder på, at amerikanerne har overskud til et massivt engagement i Somalia, givet USA på nuværende tidspunkt er engageret andre steder.

Amerikanerne er p.t. militært engageret med en Task-force Horn of Africa med base i Djibouti, der råder over en række forskellige enheder, herunder specialstyrker, ingeniørenheder, sanitetsenheder osv.⁵¹. Desuden har USA en del flådefartøjer, der opererer i området mellem Oman og Djibouti, som en del af Task Force 150, der indgår i Operation Enduring Freedom⁵². Endvidere er Etiopien en stor modtager af amerikansk økonomisk og civil bistand⁵³. USA vil efter denne konflikt føle sig tvunget til at opretholde støtten til Etiopien, særligt hvis styret i Sudan fortsætter med at modsætte sig internationalt (vestligt) pres, da Etiopien til en vis grad balancerer Sudan på det regionale niveau. Kenya er den anden vigtige støtte for USA i regionen. Kenya modtager ikke så meget direkte støtte⁵⁴, men har i forbindelse med den nuværende konflikt fået politisk og militær opbakning fra USA, og det må formodes, at eventuelle flygtningelejre for somaliere vil blive støttet økonomisk af USA, om ikke andet så for de pluspoint det giver i en informationskampagne. USA leverer også en anseelig indirekte støtte til Djibouti via sin base i landet, men har derudover ikke relationer af betydning og har ikke særlige relationer med IGAD, som man f.eks. har med Economic Community Of West African States (ECOWAS) i Vestafrika.

Når der reflekteres over de amerikanske tiltag på Afrikas Horn over det sidste års tid, synes der at tegne sig en tendens til et stigende amerikansk engagement inden for en bred vifte af sektorer. Nogle elementer fra den indledningsvise amerikanske operation i Afghanistan synes at gå igen. Det amerikanske mål - end-state - synes at være et muslimsk moderat styret (gerne sekulært) Somalia, der er en føderation, som ikke har offensive hensigter, og som kan håndhæve almindelige statsbeføjelser på eget territorium- dvs. ikke et tilflugtssted for radikale muslimer eller arnested for en spredning af radikal islam til resten af regionen. I den kontekst synes det amerikanske engagement i Kenya og Etiopien, der er regionens stormagter at være logisk. Derved kan der sættes på støtte til troværdige repræsentanter, der udfører de praktiske handlinger. Den militære tilstedeværelse i Djibouti forstærker blot indtrykket af en form for "containment"-politik i forhold til det definerede problemområde. Den mislykkede CIA-operation kan ansues som en parallel til skabel-

51 <http://www.globalsecurity.org/military/agency/dod/cjtf-hoa.htm> access 17/1-2007

52 Jane's Defence Weekly-January 17, 2007: "US takes direct action in Somalia"

53 Ca. 50 mio. USD i 2006, hvilket er på størrelse med den samlede danske bistand til Uganda, men er ikke et billede af den samlede amerikanske bistand. http://www.usaid.gov/locations/sub-saharan_africa/countries/ethiopia/ access 16/1-2007. og <http://www.um.dk/da/menu/Udviklingspolitik/FaktaOgTalOmBistand/BistandIHovedtal/Landfordeling/?WBCMODE=PresentationUnpublished> access 16/1-2007

54 Ca. 36 mio. USD i 2006. http://www.usaid.gov/locations/sub-saharan_africa/countries/kenya/ access 16/1-2007

se af en alliance, der er acceptabel for det nære udland, hvilket er i stil med, hvad amerikanerne gjorde, da de fik samlet Nordalliancen i Afghanistan. Havde CIA-aktionen lykkedes, havde TFGs greb om Somalia muligvis været stærkere. Derfor måtte amerikanerne også skifte lidt fokus med deres støtte, og den politiske og økonomiske støtte til IGASOM er nu meget mere åbenbar, da man fra amerikansk side udmærket er klar over, at de etiopiske styrker har nået deres kulminationspunkt rent politisk. Såfremt amerikanerne ikke presser på for at få IGASOM på plads, så kan den etiopiske tilstedeværelse faktisk medføre en forstærket tilslutning til en radikal islamisk oprørsbevægelse i Somalia og Oga-den-provinsen, som i værste fald kan sprede sig til Djibouti og Kenya også. Hvis IGASOM ikke kommer på plads, vil Somalia falde tilbage til situationen, før UIC blev stærke, hvilket igen vil skabe grobund for UICs genopståen.

Når man ser på den etiopiske offensiv, så er den næppe gennemført uden amerikansk støtte. De amerikanske angreb og opklaringsoperationer bør nok ses i sammenhæng med de etiopiske operationer. Igen ses en parallel til den støtte man leverede til Nordalliancen og for den sags skyld til operationerne i Kurdistan i foråret 2003, hvor de lokale gennemførte landmilitære operationer støttet af amerikanske specialstyrker, flystøtte og opklaringsmidler, men med skyldig hensyntagen til egne mål og prioriteter. Der synes at være en tendens til, at amerikanerne begynder at anvende massiv støtte til indfødte alliancer/enheder som en form for "force multiplier". Endvidere synes den amerikanske maritime blokade og støtten til Kenya at illustrere, at når man bekæmper militser og asymmetrisk kæmpende grupper, så er det ikke nok at presse dem væk fra et område. De skal afskæres fra at etablere baser og i særdeleshed fra at krydse landegrænser. Netop grænseproblematikken er smertelige erfaringer fra Afghanistan og Somalia. En forskel er dog, at man i de to tilfælde ikke havde mulighed for at forfølge over landegrænserne til f.eks. Syrien og Iran. I Somalias tilfælde vil der næppe være meget til hinder for en amerikansk counterterrorism operation sammen med kenyanske myndigheder, der overtager fra forfølgende etiopiske styrker, som så standser ved grænsen mellem Somalia og Kenya.

En erfaring, som amerikanerne har gjort, er nok involveringen af internationale organisationer, idet der ikke er noget, der tyder på, at USA i Somalia satser på at lave det "hårde arbejde" og så lade FN m.fl. stå for oprydningen alene bagefter. Allerede i december kom de første amerikanske tilkendegivelser om politisk og økonomisk støtte til stabiliseringen af Somalia i form af en erklæring fra Udenrigsminister Rice om 40 mio.⁵⁵, USD til en stabiliseringsstyrke i Somalia samt en erklæring fra viceudenrigsminister for Afrika Jendayi Frazer om 24 mio. USD til TFGs etablering af institutioner m.v. i Somalia⁵⁶.

55 <http://allafrica.com/stories/printable/200701110921.html> Indlæg i The Nation (Nairobi) af den stedlige amerikanske ambassador.

56 <http://www.state.gov/r/pa/prs/dpb/2007/78427.htm>

Amerikanerne vurderes at være fuldt ud opmærksomme på Etiopiens udsatte position ved at opretholde militære styrker i Somalia, men kan omvendt heller ikke leve med, at Etiopien trækker sig ud, før IGASOM er på plads i Somalia. Det må derfor antages, at der ud over AUs og IGADs forespørgsler til forskellige lande også foregår en amerikansk diplomatisk indsats for at skaffe enheder til IGASOM. Givet den nuværende amerikanske strategi på Afrikas Horn, må det antages, at amerikanerne er villige til at gå ganske langt for at tilvejebringe styrker til IGASOM. Herunder kunne tænkes strategisk løft, generel logistik, sanitetsstøtte fra Task Force 150, flystøtte, efterretninger, materielstøtte i form af telte, uniformer, støvler osv., økonomisk kompensation til bidragsydere og handelsaftaler. En væsentlig problemstilling, der ikke er nævnt i resolutionen, er opbygning af politistyrker og evt. politistyrker til IGASOM, idet styrken indledningsvis kun er militær.

Den danske kontekst

Somalia kan synes som et mindre relevant område for danskere, der opfatter Danmark som strategisk aktør, for vi har ikke nogen strategiske interesser i Somalia, og vores støtte er hovedsagligt af nødhjælpskarakter via NGOer. Når det er sagt, må man så også forholde sig til, at Danmark, sammen med andre donorer, bruger ganske mange ressourcer på at støtte opbygningen af regionale reaktionsstyrker, særligt i Vest-og Østafrika⁵⁷. Her kommer IGASOM ind i billedet. Hvis IGASOM bliver en fiasko allerede ifm. opstilling af styrken, kan det sinke processen med at opstille en østafrikansk reaktionsstyrke flere år, fordi den politiske og institutionelle tillid skal genoprettes. Derfor kan Danmark ikke ignorere konflikten i Somalia. Betyder det så, at danske soldater er på vej til Somalia?

Danske tropper på somalisk jord er næppe en god løsning, givet de seneste 15 års begivenheder i landet. Kort sagt "hvide" soldater vil ikke støtte den svære opgave for TFG med at få befolkningens tillid, uagtet hvor megen sikkerhed vi bringer til landet. Vores rolle bør minde mere om den amerikanske, hvis vi vil støtte med danske ressourcer. Altså kan Danmark hjælpe IGASOM politisk ved at påvirke andre internationale organisationer til at støtte IGASOM. Vi kan støtte IGASOM med økonomiske ressourcer til Quick Impact Projects, der kan lette styrkens opgaveløsning og generel økonomisk støtte til organisationerne. Modsat de fleste andre regionale organisationer er IGAD-sekretariatet meget lille⁵⁸, og skal derfor hyre ekstra personel for at styre IGASOM samtidig med, at organisationen fortsat skal udvikles. Det er en voldsom opgave for et lille sekretariat. Derudover kan Danmark naturligvis give penge til NGOer, der vil påtage sig opgaven at arbejde i Somalia, særligt rest-Somalia.

Som skitseret ovenfor er der næppe mange militære opgaver, Danmark kan støtte med, men vi er faktisk allerede repræsenteret, idet der p.t. er en stabsofficer i Task Force 150, og danske bidrag i form af orlogsskibe kan ikke udelukkes. Danske flådefartøjer er ganske velegnede til den opgave, som Task Force 150 løser ud for den somaliske kyst p.t. Endvidere har Danmark også strategisk og taktisk løftekapacitet⁵⁹, som kan støtte IGASOM, hvis der er behov for transportstøtte ifm. deployering. Danmark kan også støtte med opbygning af dels statsapparatet og civilsamfundet, primært med know-how i form af eksperter. Det vil dog sandsynligvis kræve en invitation fra den somaliske regering, hvis ikke rådgivningen skal ske via IGASOM⁶⁰. Slutteligt kan det anføres, at bevæbnede danskere muligvis allerede er i Somalia, i hvert fald har der været adskillige forlydender i dansk presse⁶¹ om UIC krigere med danske papirer, som er blevet afvist ved den kenyanske grænse. Statsadvokaten har allerede undersøgt evt. konsekvenser vedr. danske islamisters returnering til Danmark, hvilket ikke giver anledning til retsforfølgelse, såfremt de har overholdt krigens love. Mere interessant er det, hvordan Danmark forholder sig, hvis det viser sig, at der sidder danskere tilbageholdt på sigtelser om UIC eller Al-Qaeda-relateret virksomhed.

57 <http://www.um.dk/da/menu/Udviklingspolitik/LandeOgRegioner/Afrika/RegionaltSamarbejde/> access 16/1-2007

58 I sin normale konfiguration er sekretariatet på max. 30 personer.

59 Strategisk som med ARK-skibene og taktisk som med vores Hercules fly.

60 Denne opgave ligger ud over det nuværende mandat.

61 <http://www.fyens.dk/article/740531> access 17/1-2007 samt <http://nyhederne.tv2.dk/article.php/id-5857520.html?forside> access 17/1-2007

Konklusion

TFG har vundet en klar militær sejr over UIC, men der udestår nogle væsentlige udfordringer. De to vigtigste er etablering af lov og orden, begyndende i de store byer, dernæst skabelse af legitimitet og accept i den somaliske befolkning. Det er vigtigt for TFG at frigøre sig fra etiopiske styrker hurtigst muligt og ikke give indtryk af, at man vil forfølge islamister, men derimod arbejde for forsoning og reintegration. TFG mangler p.t. en sag, der kan samle den somaliske befolkning. Den sag synes klarere hos Aweys' gren af UIC, der vil samle somaliere om at bekæmpe Etiopien og alle fremmede. TFG er til forskel fra UIC ikke udsprunget af befolkningen, men derimod etableret i udlandet. Ydermere skal TFG udvikle en politik for samlingen af hele Somalia, hvilket næppe kan blive meget mere end en slags føderation eller konføderation, givet den store selvstændighed som Somaliland og Puntland har i dag. En væsentlig forudsætning for en positiv udvikling i Somalia er også, at TFG får afholdt valg, når situationen er stabiliseret, således at den midlertidige regering udskiftes med en folkevalgt regering.

Somalia slipper ikke for udenlandsk indblanding fra den ene dag til den anden, men der kan være et håb om, at IGASOM kommer ind hurtigst muligt med solid støtte. IGASOM/AMISOM fik et supplerende FN-mandat den 21. februar 2007 dækkende en seks måneders periode. Styrken⁶² er under opbygning i Mogadishu pr. medio marts. Forløbig er der landet ca. to bataljones værdi, som allerede den 3. marts fik de første sårede som følge af morterangreb. Såfremt det sker, vil signalgivningen til UICs eksterne støtter være ret markant, og Eritrea vil næppe vove sig ud i tilsvarende støtteprojekter foreløbig.

Indsættelse af amerikansk militær på Afrikas Horn som andet end som "force multiplier", i specialstyrkeoperationer, Non-combatant evacuation operations og humanitære operationer synes derfor ikke at være i tråd med den amerikanske strategi i Afrika. Derimod synes en markant amerikansk tilstedeværelse og støtte på Afrikas Horn under anvendelse af lokale partnere og ved støtte til internationale organisationer at være den amerikanske model. Men det vil næppe afholde amerikanerne fra at gennemføre væbnede enkeltaktioner i landene, såfremt der er klare indikationer på, at man kan tildele f.eks. Al-Qaeda og Al-Qaeda-affilierede organisationer et slag. Såfremt de amerikanske tiltag lykkes, vil der også ligge en signalgivning til andre lande i området, om hvad de kan forvente fra amerikansk side, såfremt de overvejer den statsmodel, som UIC stod for, nemlig isolation, bekæmpelse fra naboer med solid amerikansk støtte mundende ud i en redefinering af ens statsmodel.

Med denne strategiske tilgang er det klart, at man ikke kan undvære partnere som Etiopien og Kenya, uanset at begge lande på nogle områder ikke fører en for amerikanerne ac-

⁶² Styrken er mandateret til at skulle bestå af i alt ni bataljoner a 850 mand i en seksmåneders periode. Der er ikke lagt noget i mandateret om udsendelse af politistyrker.

ceptabel politik. Eksempelvis er Etiopien et diktatur, hvor der forekommer en regulær undertrykkelse af den muslimske befolkning i Ogaden-provinsen, hvilket amerikanerne af realpolitiske årsager er nødt til at acceptere foreløbig. Kenya er mere demokratisk end Etiopien, men har dog problemer med korrupsion og good governance samt forskelsbehandling af etniske grupper.

Somalia bør fortsat være på nethinden i Danmark og ikke blive glemt, så snart en ny krise bryder ud et andet sted, for Danmark har faktisk, om ikke vitale interesser, så dog en interesse i, at Afrikas Horn bliver mere stabilt. Derfor er Danmark heller ikke tjent med, at Etiopien bliver så længe i Somalia, at IGASOMs opgaveløsning er umulig. Desuden kan Danmark godt støtte IGASOM indirekte med ressourcer i bred forstand.

Bibliografi

CIA World Factbook: <https://www.cia.gov/cia/publications/factbook/geos/so.html>

BBC Focus on Africa, October-December 2006
http://www.iprt.org/role_of_somali_language_in_educ.htm

Institute for Security Studies: <http://www.iss.co.za>

Jamestown Foundation: <http://www.jamestown.org>

Somalilands offcille netportal: www.somalilandnet.com/cgi-bin/g2print/gprint2002.pl?file=news/Wnews/headlines.

Jane's.com:

- Jane's Intelligence Digest
- Jane's Defence Weekly
- Jane's Terrorism and Security Monitor
- Jane's Foreign Report

Reuters: Reuters.com

Allafrica nyhedsportal: Allafrica.com

US staedepartement: <http://www.state.gov>

USAID: <http://www.usaid.gov>

Danmarks Udenrigsministerium: www.um.dk

Global Security website: <http://www.globalsecurity.org/>

SITE instituttet: <http://siteinstitute.org>

BBC: <http://news.bbc.co.uk>

New York Times: [Http://www.nytimes.com](http://www.nytimes.com)